

Samoniklo i uzgajano bilje kao moguća turistička atrakcija na primjeru Primorsko-goranske županije

Wild-growing and cultivated plants as a possible tourist attraction in the County of Primorje-Gorski Kotar

Sažetak

UVOD. Pojedine turističke regije u svijetu temelje svoju turističku ponudu na atrakcijama biljnog svijeta (Provansa - lavanda i aromatično bilje, Bugarska - mirisne ruže, Južnoafrička republika - bogata i endemična flora, pojedine zemlje Azije - ljekovito bilje/ »herbalni« turizam itd.). Prema klasifikaciji turističkih atrakcija biljni svijet je stoga u mnogim krajevima visoko rangiran zbog važnosti za razvitak turizma. Iako Primorsko-goranska županija obiluje biološkom raznolikošću, biljni svijet (flora i vegetacija) je još uvijek nedovoljno iskorišten turistički resurs.

CILJ RADA. Cilj rada je provesti anketu među turističkim zajednicama i turističkim djelatnicima na području Primorsko-goranske županije i utvrditi u kojoj se mjeri uvriježila spoznaja o bilju kao vrijednoj i potencijalnoj turističkoj atrakciji te u kojoj je mjeri turizam temeljen na samoniklom endemičnom, rijetkom, dekorativnom, ljekovitom i/ili uzgajanom (stare autohtone sorte) bilju uopće razvijen.

REZULTATI ANKETE. Anketa o bilju kao turističkoj atrakciji provedena je na uzorku turističkih zajednica na području Primorsko-goranske županije. Anketi se odazvala 31 turistička zajednica gradova i općina, kao i TZ otoka Krka. Dvadeset i tri turističke zajednice odgovorile su da su biljne vrste »na neki način uključene u turističku ponudu njihovog područja«:

- obilježavanje dana vezanih uz bilje - smokava, maslina, trešanja (npr. lovranska črešnja brtošinka!), lavande, ružmarina, šparoga, krušaka, bazge, borovnica, ljekovitog bilja, smilja, ljekovite kadulje, začinskog bilja, jorgovana, bundeva, jagoda, krumpira;
- festivali - festivali maslina, »Drobnica« - fest, festivali šparoga (npr. »fešta od šparoga«), festival malina, marunada, festival aromaterapije;
- organizirane berbe bilja - ljekovito bilje, masline, šparoge;
- radionice - radionice izrade kozmetike od ljekovitog i aromatičnog bilja, radionica prirodnih mirisnih sapuna;
- ponuda u gastronomiji - jela i proizvodi od maslina, bundeva, šparoga, maruna, autohtonih trešanja, marmelade, liker, sokovi, začinsko bilje, salate od samoniklog bilja, kolači, slastice od lošinjskih agruma;
- izrada i ponuda autohtonih suvenira od samoniklog i kultiviranog bilja;
- vođene botaničke ture;
- radionice i edukacija na temu biljaka;
- ponuda vezana uz aromatično bilje (eterična ulja) - primjerice, »Miris otoka Krka« - sastoji se iz osam samoniklih aromatičnih biljaka tipičnih za otok;
- ponuda masaže na bazi autohtonog mirisnog bilja;
- sajmovi autohtonih proizvoda;
- sajmovi cvijeća;
- ponuda OPG-a;
- poučne staze, brošure;
- mali botanički vrtovi i drugo.

Prema anketi, najveći napredak u ovom području razvitka turizma očit je na otoku Lošinju (<http://www.tz-malilosinj.hr/Miomirisiiokusilosinja.aspx>) - arome i boje lošinjskog bilja, otočni miomirisni vrt, nekoliko malih rasadnika lokalnog bilja, atraktivne park-šume, brošure i knjige o lokalnom ljekovitom bilju, ponuda branja ljekovitog bilja za turiste, aromaterapija i slično, s neobično brojnim i razgranatim turističkim aktivnostima temeljenim na (samoniklom i kultiviranom) bilju - primjerice, svaki mjesec u godini posvećen je nekoj od atraktivnih biljnih vrsta ili skupina! Međutim, iz rezultata ankete proizlazi da i u

drugim dijelovima Primorsko-goranske županije postoje naznake vrlo vrijedne turističke ponude temeljene na bogatstvu biljnog svijeta.

ZAKLJUČCI. Evidentno je da posljednjih desetljeća u svijetu naglo raste zanimanje za autohtono, kultivirano, ljekovito i aromatično bilje u turističkoj ponudi, kao i za tradicijska znanja vezana uz njihovo korištenje. Povećala se i svijest o mogućnostima turističke ponude temeljene na ovoj potencijalnoj, ali u nas, još nedovoljno iskorištenoj turističkoj atrakciji. Iako se Primorsko-goranska županija odlikuje iznimnom biološkom i krajobraznom raznolikošću, turizam vezan uz samoniklo i kultivirano bilje tek je u povojima. Obilježavanje dana, festivali, ponuda suvenira, ponuda u gastronomiji i slično razmjerno su dobro zastupljeni, ali postoji (pre)mali broj poučnih tematskih staza, brošura, specijaliziranih botaničkih vrtova, specijaliziranih obiteljskih ruralnih domaćinstava te proizvoda vezanih uz predstavljanje bilja u turističkoj ponudi. U kvarnerskom prostoru turistička ponuda vezana uz samoniklo, ljekovito i aromatično bilje možda je najviše uznapredovala na otoku Lošinju. Unatoč činjenici da ostala područja Županije nimalo ne zaostaju potencijalom, sadašnja je iskorištenost bilja u turističkoj ponudi općenito razmjerno mala. Pri korištenju bilja u turističke svrhe treba, međutim, imati na umu da na području Primorsko-goranske županije raste i atraktivno samoniklo bilje koje je zbog ugroženosti stavljeno pod zakonsku zaštitu (kačuni, žuta sirištara, tisa, brojni endemi), pa prilikom eventualnog korištenja takvog bilja u turističke svrhe treba biti maksimalno obazriv. U ovom slučaju sektor zaštite prirode trebao bi također biti uključen.

Ključne riječi: flora, autohtone sorte, ljekovito i aromatično bilje, turistička atrakcija, Primorsko-goranska županija

Summary

Some tourist regions around the world base their offer of tourism on the attractions of the plant world (Provence - lavender and aromatic plants, South Africa - rich and endemic flora, Asia - medicinal plants and herbal tourism etc.). Among tourist attractions, the plant world is in many places highly ranked with regard to its importance for tourism. Although the County of Primorje-Gorski Kotar abounds in biodiversity, its fauna, flora and vegetation are still underutilised as a tourism resource. The aim of this paper is to conduct a survey among tourist boards and tourism professionals in the area of the County of Primorje-Gorski Kotar and to determine to what extent plants have been recognised as a valuable and potential tourist attraction and to what extent tourism based on wild-growing endemic, rare, decorative, medicinal and/or cultivated plants (old indigenous cultivars) has been developed. Based on the results of the survey, we prepared an overview of possible plant-based tourist attractions for the region. The greatest progress in this area of tourism is noticeable on the island of Lošinj, although some indications for a tourism offer based on local plants also exist elsewhere. Furthermore, we recommended some steps to increase the offer of tourism based on the attractions of the plant world in the County of Primorje-Gorski Kotar.

Keyword: flora, indigenous cultivars, medicinal and aromatic plants, tourist attraction, County of Primorje-Gorski Kotar

Primorsko-goranska
županija

Priroda
Javna ustanova
za upravljanje zaštićenim dijelovima prirode

Sonja Šišić¹; Marko Randić¹; Marko Modrić¹; Ivana Rogić¹

¹ Javna ustanova »Priroda«/ Priroda Public Institution, Grčevica 4, Rijeka, Hrvatska/ Croatia (marko.randic@ju-priroda.hr)

Sl. 1.: Bilje atrakcije Gorskog kotara

Sl. 2.: Sadija endemičnog bilja u perivojima Opatije

Sl. 3.: Miomirisni lošinjski vrt

Sl. 4.: Detalj Miomirisnog lošinjskog vrta

Sl. 5.: Endemični istarski zvečić posaden u Opatiji